

X kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

**Komisja
Rolnictwa
i Rozwoju
Wsi**

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
MONITORINGU WSPÓLNEJ POLITYKI
ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ
I AKCESJI NOWYCH PAŃSTW DO UNII
EUROPEJSKIEJ ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM UKRAINY
(NR 2)**

z dnia 10 kwietnia 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

– podkomisji stałej do spraw monitoringu Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej i akcesji nowych państw do Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy (nr 2)

10 kwietnia 2024 r.

Podkomisja stała do spraw monitoringu wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej i akcesji nowych państw do Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy, obradująca pod przewodnictwem posła **Jarosława Rzepey (PSL-TD)**, przewodniczącego podkomisji, rozpatrzyła:

– informację ministra rolnictwa i rozwoju wsi na temat stanu realizacji i wdrażania WPR 2014-2020 w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych działań i propozycje zmian w celu uniknięcia zwrotu środków do budżetu UE.

W posiedzeniu udział wzięli: **Stefan Krajewski** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Tomasz Nawrocki** zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz ze współpracownikami, **Monika Koźlakiewicz** zastępca dyrektora Departamentu Interwencji Rynkowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wraz ze współpracownikami, **Jacek Jurak** pełniący obowiązki wicedyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli, **Witold Katner** rzecznik prasowy Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, **Marek Wigier** dyrektor Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, **Michał Sobczyk** członek Związku Zawodowego Rolników „Samoobrona”, **Dorota Grabarczyk** analityk rynku mleka w Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz **Grzegorz Anczewski** doradca w Krajowej Radzie Izb Rolniczych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Rajewska i Dariusz Myrcha** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie. Jest mi niezmiernie miło, że spotkał się. Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim paniom i panom posłom za obecność na dzisiejszym pierwszym posiedzeniu, a właściwie drugim posiedzeniu podkomisji stałej do spraw monitoringu wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej i akcesji nowych państw do Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy. Otwieram posiedzenie podkomisji.

Witam państwa posłów, witam przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na czele z sekretarzem stanu panem Stefanem Krajewskim. Witam, panie ministrze. Witam przedstawicieli Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na czele z zastępcą prezesa Tomaszem Nawrockim – witam, panie prezesie – przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, jak również przedstawicieli pozostałych organizacji i wszystkich przybyłych gości. Witam państwa bardzo serdecznie. Cieszę się, że przyjęliście państwo nasze zaproszenie. Mam nadzieję, że niejednokrotnie będziemy spotykali się w tym

gronie, debatowali, dyskutowali nad najważniejszymi tematami, dotyczącymi oczywiście monitorowania i wspierania ministerstwa, jeśli chodzi o wspólną politykę rolną, bo tych tematów, szanowni państwo, tych bieżących i też przyszłych – ale też tych, od których chcielibyśmy właśnie rozpocząć, czyli to, co już zrobiono do tej pory, jak to wygląda – tę informację za chwileczkę usłyszymy.

Szanowni państwo, na podstawie listy obecności stwierdzam kworum. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu dostarczony i obejmuje punkt: rozpatrzenie informacji ministra rolnictwa i rozwoju wsi na temat stanu realizacji i wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2014-2020 w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych działań i propozycje zmian w celu uniknięcia zwrotu środków do budżetu Unii Europejskiej.

Szanowni państwo, czy są uwagi do porządku dzisiejszych obrad? Nie widzę uwag, dlatego uważam, że porządek dzienny został przyjęty.

Przystępujemy do realizacji porządku obrad.

O zabranie głosu poproszę pana ministra Stefana Krajewskiego. Panie ministrze, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefan Krajewski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chcę przedstawić informację na temat stanu realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – II filar Wspólnej Polityki Rolnej, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożonych działań i propozycje zmian w celu uniknięcia zwrotu środków do budżetu Unii Europejskiej.

Budżet Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach PROW wynosi około 18,2 mld euro, co daje 80,6 mld zł. Przepisy dotyczące programowania wsparcia dla PROW 2014-2020 zakładały, że jego wdrażanie zostanie zakończone do dnia 21 grudnia 2023 r. Kontynuacja wdrażania PROW 2014-2020 po roku 2020 jest efektem reguły budżetowej $n+3$, przewidzianej prawem Unii Europejskiej, która umożliwia finansowanie zobowiązań budżetowych w ciągu trzech kolejnych lat, i dopiero po upływie tego terminu następuje automatyczne anulowanie zobowiązań wobec kraju członkowskiego. Dodatkowo przedłużające się na poziomie Unii Europejskiej prace nad reformą Wspólnej Polityki Rolnej i ustanowieniem ram prawnych na okres po roku 2020 były podstawą do wprowadzenia dwuletniego okresu przejściowego, w ramach którego możliwe stało się kontynuowanie realizacji PROW 2014-2020 na dotychczasowych zasadach. Okres przejściowy obejmował lata 2021 i 2022. Wydłużenie okresu wdrażania PROW 2014-2020 oznaczało równocześnie zwiększenie budżetu programu z około 13,6 mld euro do około 18,2 mld euro. Dodatkowe środki finansowe w wysokości 3,6 mld euro uzupełnione zostały kwotą 945 mln euro z Europejskiego Funduszu Odbudowy. Środki Europejskiego Funduszu Odbudowy zasiliły budżet PROW-u na 2014-2020, przy czym ich wydatkowanie ukierunkowane zostało, zgodnie z wymogami przepisów Unii Europejskiej, na środowiskową i cyfrową transformację rolnictwa i obszarów wiejskich. Zgodnie z obowiązującą regułą budżetową $n+3$ końcowy etap wdrażania PROW 2014-2020 wydłużonego o 2-letni okres przejściowy, upływa 31 grudnia 2025 r., więc do końca okresu wdrażania PROW 2014-2020 pozostało niepełna 2 lata.

Jeśli chodzi o postęp we wdrażaniu, to od początku realizacji PROW 2014-2020 do 31 grudnia 2023 r. złożono ponad 8,7 mln wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 91,4 mld zł. Liczba zawartych umów oraz wydanych decyzji przyznających pomoc wyniosła ponad 7,7 mln. Beneficjentom przyznano pomoc na kwotę 76,8 mld zł. Poziom kontraktacji wyniósł 95,3% dostępnego budżetu, a poziom płatności wyniósł blisko 77% dostępnych środków. W analogicznym okresie wdrażania PROW 2007-2013 było to odpowiednio 91% na poziomie kontraktacji, 71% na poziomie płatności. Ostatecznie poziom wykorzystania PROW 2007-2013 był zbliżony do 100%. Obecny stan kontraktacji dostępnych środków wynosi 96,9%, stan na 17 marca 2024 r, natomiast kwota zrealizowanych płatności stanowi 79,7% budżetu programu. Warto podkreślić, że porównanie stopnia wykorzystania środków na 2 lata przed końcem wdrażania PROW 2014-2020 wypada korzystniej, w porównaniu do wdrażanego w poprzedniej perspekty-

wie finansowej PROW na lata 2007-2013. Automatyczne anulowanie zobowiązań zasady $n+3$ w początkowym okresie wdrażania PROW 2014-2020, ze względu na specyfikę wdrażania programów wieloletnich, wypełnienie wymogów związanych z zasady $n+3$ następowało relatywnie późno, zasada $n+3$ była osiągana dopiero w ostatnich kwartałach kolejnych lat kalendarzowych. Wpływ na ten fakt miały przede wszystkim operacje inwestycyjne, w przypadku których dokonanie płatności wymagało zrealizowania niekiedy długotrwałych inwestycji. W miarę postępu realizacji programu Polska wypełniała zasadę $n+3$ z odpowiednim wyprzedzeniem, zapewniając tym samym większą elastyczność w zarządzaniu wsparciem. W roku 2023 wymagana kwota płatności została zrealizowana już w marcu. W 2024 r. prognozuje się, że poziom płatności realizujący zasadę $n+3$ zostanie osiągnięty w II kwartale, według stanu na 28 marca 2024 r. Do wypełnienia zasady $n+3$ brakuje tylko 177 mln euro płatności ze środków EFRROW.

Szczegółowy monitoring. Skuteczne zarządzanie wieloletnim budżetem wymaga systematycznego monitorowania poziomu wdrażania PROW 2014-2020. Monitoring ten prowadzony jest w oparciu o dane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, czyli agencji płatniczej. Zgodnie z rozporządzeniem ministra Agencja przekazuje do ministerstwa sprawozdania tygodniowe, miesięczne, śródroczne i roczne. Na podstawie tych ostatnich Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi do 30 czerwca każdego roku przygotowuje i przekazuje do Komisji Europejskiej roczne sprawozdanie z realizacji programu. Monitorowanie PROW 2014-2020 prowadzone jest przy wykorzystaniu wskaźników pomiaru celów, produktów i rezultatów udzielonego wsparcia.

Zarządzanie PROW 2014-2020. Na końcowym etapie wdrażania, w celu umożliwienia najpełniejszego wykorzystania środków, na podstawie przeprowadzonych analiz ich wykorzystania w poszczególnych działaniach, przygotowano propozycję zmiany PROW 2014-2020, która dotyczy relokacji środków. Procedowana relokacja środków w głównej mierze dotyczy zwiększenia budżetu działania: „Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze D”, między innymi inwestycje dotyczące zakupu maszyn i urządzeń oraz budowy lub modernizacji budynków produkcyjnych. Na wdrażanie tego instrumentu skierowanych zostanie dodatkowych 135 mln euro, co umożliwi sfinansowanie znacznej części wniosków złożonych w naborze w 2023 r. Złożono w nim wnioski na łączną kwotę ponad 2,5 mld zł. Niezbędne do przesunięcia środki pochodzić będą głównie z budżetów instrumentów, w przypadku których zakończone zostały nabory lub kontraktacje, a zapotrzebowanie jest mniejsze od planowanego – czyli tam, gdzie powstały oszczędności. W niektórych działaniach wpływ na tę sytuację miało pojawienie się równoległych źródeł finansowania inwestycji z Krajowego Planu Odbudowy i zwiększania odporności, czy planu strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, na przykład wsparcie dla młodych rolników, czy małych gospodarstw. Mniejsze zainteresowanie, odnotowane także między innymi w ramach obszaru F w działaniu „Modernizacja gospodarstw rolnych”, z uwagi na równoległe wdrażane wsparcie programów „Agroenergia” oraz „Energia dla Wsi”. Wymaga podkreślenia, że wyzwaniem, w ramach zarządzania dostępnymi środkami, są wymagane przez przepisy unijne minimalne pułapy wydatków na realizację działań środowiskowo-klimatycznych, tzw. ringfencing, które nie mogą być niższe niż 33,98% budżetu. Dotyczą one zarówno wydatków ze środków EFRROW, jak i wydatków ze środków odbudowy. Na działania środowiskowe należy przeznaczyć minimum 37%, natomiast na działania związane z rozwojem usług rolniczych oraz gospodarką wodno-ściekową minimum 55%. Propozycja relokacji środków została zatwierdzona przez Komitet Monitorujący PROW 2014-2020 w dniu 15 marca 2024 r. Proponowana zmiana wymaga przyjęcia przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie zostanie skierowana do zatwierdzenia przez Komisję Europejską. Jednocześnie, aby uniknąć konieczności odmawiania przyznania pomocy wnioskodawcom, których wnioski obecnie przekraczają dostępne limity środków, minister rolnictwa i rozwoju wsi opracował projekt nowelizacji rozporządzenia dotyczący limitów dla PROW 2014-2020, rozporządzenie w sprawie określenia wysokości limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach lub latach w ramach określonych działań lub poddziałań PROW na lata 2014-2020. Zmiana przepisów przewiduje, że wszystkie wnioski zawierające zapotrzebowanie przekraczające limit będą oczekiwały

na dostępność środków, a w przypadku ich uwolnienia pomoc można przyznać najpóźniej do końca 2024 r. Obecnie nowelizacja jest przygotowywana do uzgodnień międzyresortowych.

Mając na względzie, że ilość dostępnych środków, w ramach poszczególnych instrumentów, zmienia się na bieżąco wraz z postępem ich realizacji i jest zależna od wielu czynników, jak na przykład kwot wnioskowanych w ramach poszczególnych naborów, aneksowania umów w zakresie wysokości przyznanej pomocy, rozwiązania niektórych umów, ale także przede wszystkim różnic kursowych, zakładamy, że w końcowym okresie realizacji programu niezbędne będzie dokonywanie kolejnych przesunięć środków pomiędzy działaniami w celu optymalizacji wykorzystania budżetu. Pozostałym monitoringiem, mniej monitorowaniem, analizowaniem oraz realokowaniem środków w PROW 2014-2020 prowadzone będą ostatnie nabory wniosków. Dotyczy to działań, w których pozostały jeszcze dostępne środki, a jednocześnie możliwe jest zrealizowanie i rozliczenie projektów przed końcem 2025 r. W marcu 2024 r. zakończyły się nabory dla inwestycji mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zarządzanie ryzykiem, dopłaty do ubezpieczeń. W kolejnych miesiącach w wybranych województwach odbędą się nabory w ramach zarządzania zasobami wodnymi, a także planowany jest kolejny nabór w ramach zarządzania ryzykiem.

Biorąc pod uwagę obecny stan kontraktacji dostępnych środków, który wynosi 96,9%, a kwota zrealizowanych płatności stanowi 79,7% budżetu programu, i jednocześnie do końca realizacji programu pozostało jeszcze niespełna 2 lata, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie widzi zagrożenia zwrotu środków do budżetu Unii Europejskiej, oczywiście stale to monitorując. Będziemy, jako resort, podejmować odpowiednie decyzje – ale też kierownictwo Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – żeby faktycznie środki nie wróciły na konta do Brukseli, a właściwie zostały wykorzystane w Polsce. Dziękuję.

Pan dyrektor przedstawi prezentację, z której wynika kilka rzeczy. Z mojej strony to tyle. Oczywiście, jeśli będą pytania, jestem do państwa dyspozycji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Bardzo proszę, panie dyrektorze, o przedstawienie prezentacji.

Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Łukasz Tomczak:

Dziękuję, panie ministrze. Dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, prezentacja, którą przedstawimy – kolega będzie zmieniał slajdy, ja spróbuję skomentować – w zasadzie będzie zwizualizowaniem tego, co wyczerpująco przedstawił nam pan minister. Szanowni państwo, pierwszy slajd przedstawia nam troszeczkę zaktualizowaną sytuację. Pan minister mówił o danych już ciutkę historycznych. Na slajdzie są bieżące dane, z dnia wczorajszego. Tu mamy już nie 96% z groszami, tylko 97% z groszami, więc widać, że na poziomie kontraktacji, zawierania umów, wydawania decyzji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, zbliżamy się nieuchronnie – i bardzo dobrze, bardzo dobrze – do 100% na poziomie kontraktacji. Oczywiście pomiędzy kontraktacją a płatnością jest pewna różnica. Ona wynika z tego, że najpierw trzeba przyznać pomoc, rolnik realizuje inwestycję – nie tylko rolnik, bo to jest pomoc skierowana nie tylko do rolników – ale inwestycje są realizowane i później są realizowane płatności. Na to, szanowni państwo, rolnicy w większości działań mają czas do połowy 2025 r., a Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako agencja płatnicza, ma czas do końca 2025 r., żeby ta druga kwota, 64 mld, to 80%, doszło nie tylko do 97%, ale do 100%, i wtedy będzie to, o czym mówił pan minister, nie będziemy zwracać żadnego euro – może nie tyle zwracać, co odpuszczać, bo te kwoty... Jeżeli Agencja dokona płatności wydatków na odpowiednim poziomie, to Komisja Europejska zrefunduje nam te środki w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Szanowni państwo, ten slajd pokazuje strukturę na poziomie planu finansowego, strukturę planowanych wydatków w PROW. Ten slajd pokazuje, że ponad jedna trzecia środków – ten zielony kawałek tortu – to jest Priorytet 4, czyli tematy środowiskowo-

klimatyczne, ten ringfencing, którego my nie możemy zaniżyć. Państwo członkowskie musi zaplanować, ale potem też wydatkować środki na odpowiednim poziomie w celach klimatyczno-środowiskowych. Tutaj zagrożenia w tym zakresie nie ma. Poproszę o kolejny slajd.

Szanowni państwo, pan minister mówił o okresie przejściowym. Tak, rzeczywiście początkowo Program Rozwoju Obszarów Wiejskich miał ciut mniejszą alokację, w związku z przedłużającymi się pracami nad reformą WPR. Poprzednia perspektywa finansowa, tylko i wyłącznie w odniesieniu do WPR-u – bo w polityce spójności to tak się nie odbyło – była wydłużona o 2 lata, czyli dwie koperty finansowe, które początkowo miały być już przypisane do nowego planu strategicznego, zostały ostatecznie przypisane do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwiększając ogólną kwotę i zwiększając kwotę, nad którą my teraz, jak rozumiem, zastanawiamy się i jest nasza troska na Komisji, aby nie doszło do niewykorzystania środków. Zostało to zwiększone zarówno... Ale oprócz tych dwóch kopert, mamy jeszcze PROW, który został zasilony środkami z tzw. odbudowy, czyli środki instrumentów odbudowy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich – to był niecały 1 mld euro. W każdym bądź razie, szanowni państwo, niezależnie od tego, że PROW został wydłużony, zasilony dodatkowymi środkami, to patrząc na PROW 2014-2020 w porównaniu do PROW 2007-2013, który był 7-letni plus $n+2$ – tu mamy PROW 2014-2020 7-letni plus 2, czyli 9-letni plus zasadę $n+3$ – to patrząc na ten sam moment od końca realizacji programu, to procentowo jesteśmy w lepszej sytuacji. Procentowo jesteśmy w lepszej sytuacji, bo kontraktację mamy już na poziomie ponad 97%, a... Akurat tutaj są dane porównywalne z PROW-em, więc jest ta różnica 4-procentowa, na poziomie płatności jest różnica 6-procentowa. Jeszcze raz podkreślam, że PROW został wydłużony, pod koniec pierwotnego okresu został zasilony dodatkowymi środkami. Z tego punktu widzenia, szanowni państwo, patrząc na PROW 2014-2020 jako całość, to nie identyfikujemy zagrożenia. Oczywiście nie zwalnia nas to ze stałego monitoringu, o którym mówił pan minister, i to się dzieje. To się dzieje cały czas. To jest analizowane zarówno przez nas, jako instytucję zarządzającą, jak i przez agencję płatniczą. Monitorujemy i na bieżąco podejmujemy kroki, które mają na celu proponowanie kierunków zmian. Na poziomie poszczególnych instrumentów jest oczywiście różnie. Są instrumenty, które zostały wykorzystane już w 100%, są instrumenty pod działania, gdzie kontraktacja jest na poziomie blisko 100%, ale płatności są jeszcze na dużo niższym poziomie. Oczywiście to też jest troską naszą i Agencji, także samorządów województw, bo to na przykład jest kwestia scaleń gruntów. Mamy kontraktację na poziomie bardzo dużym, ale płatności... Tam naturalne jest to, że płatności w instrumencie scalania gruntów są na przykład realizowane stosunkowo późno, bo inwestycje są o bardzo długim okresie realizacji, stąd mniejszy poziom płatności w stosunku do kontraktacji nas tutaj tak nie niepokoi, jak na przykład w innych instrumentach. Sytuacja w poszczególnych instrumentach jest różna. Tam, gdzie jest przynajmniej kontraktacja na poziomie 100% bądź na poziomie zbliżonym do 100%, to jest to dobra sytuacja, należy tylko śledzić zapewnienie płatności na takim samym poziomie. Tam, gdzie kontraktacja, czyli zawieranie umów, wydawanie decyzji jest na poziomie mniejszym, to proponowane są albo jakieś rozwiązania, które starają się poprawić ten stan albo są proponowane realokacje do działań, które z kolei... Przykładem takim jest chociażby modernizacja gospodarstw rolnych, ten obszar D, w którym wniosków złożonych w stosunku do budżetu, który był pierwotnie zakładany było naprawdę dużo. Propozycja realokacji, o której wspomniał pan minister, zakłada przesunięcie niewykorzystanych środków z niektórych instrumentów, w których nie ma już szans na wykorzystanie środków, do modernizacji, do obszaru D, tak żeby Agencja Restrukturyzacji, biura wsparcia inwestycyjnego Agencji mogły brać kolejne wnioski do oceny i przyznawać pomoc na kolejne operacje.

Szanowni państwo, jednym z instrumentów, w którym jeszcze coś istotnego dzieje się w modernizacji, nie tylko w obszarze D, to jest zarządzanie ryzykiem, zarządzanie zasobami wodnymi. Jeżeli chodzi o zarządzanie ryzykiem, to jest to instrument, który został wprowadzony przy okazji wydłużenia PROW o dwie koperty finansowe. Nie jest to instrument o bardzo dużym budżecie, ten budżet jest stosunkowo mały, więc on nie waży, jeżeli chodzi o cały rozrachunek PROW-u. Tam te środki regularnie są wykorzy-

stywane w kolejnych naborach, ale nie w takim stopniu, który zapewniłby pełne ich wykorzystanie. Realokacja, która już się teraz toczy, zakłada między innymi ściąganie środków z instrumentu „zarządzanie ryzykiem”, natomiast trzeba też mieć na uwadze, że w planie strategicznym będzie też może nie bliźniacze działanie, ale będzie instrument, który będzie miał charakter kontynuacyjny i rozszerzający względem zarządzania ryzykiem. W momencie, kiedy w PROW przestaną być ogłaszane kolejne nabory, w planie strategicznym będą kolejne nabory.

O tej zmianie sporo było tu już powiedziane, ale zaktualizuję tylko informację o tyle, że Komitet Monitorujący pozytywnie zaopiniował zmianę. W sumie zmiana dotyczy... Saldo obrotów, jeżeli chodzi o zmniejszenia, zwiększenia, to jest około 190 mln euro, z czego 130, około 135 mln euro to są środki, które mają zasilić obszar D, po to, żeby sfinansować dodatkowo gdzieś około 3-3,5 tys. operacji, które na dzień dzisiejszy nie mieszczą się w limicie. Natomiast tutaj jest istotna informacja. Pewnie w najbliższych dniach Agencja zamieści taką informację na stronie, żeby rolnicy mieli świadomość, bo rolnicy dopytują, mają świadomość, że tam jest mało środków – na roboczo to uzgadniamy – informację, że taka zmiana jest w toku. Brakuje nam jedynie finalizacji na poziomie krajowym, Rada Ministrów – cały komitet i Rada Ministrów – i potem wysyłamy to do Komisji Europejskiej. Kawalek tej kwoty ze 135 mln euro, około... nie około, w sumie równe 20 mln euro będziemy chcieli przesunąć w ramach elastyczności, którą mamy, bez zgody Komisji Europejskiej. Bez zgody Komisji Europejskiej możemy wewnątrz działania inwestycji o środki trwałe, wewnątrz działania M04 przesunąć środki. To są środki wielkości 20 mln euro. Te środki zasila budżet ciut wcześniej niż pozostałe około 115 mln euro, tak żeby Agencja już wcześniej mogła kontraktować kolejne środki, a na pozostałe 115 mln euro trzeba będzie poczekać, jak dostaniemy zgodę Komisji Europejskiej, zatwierdzenie zmiany PROW 2014-2020.

Szanowni państwo, dodam tylko, że to jest chyba siedemnasta, z tego co kojarzę 17. zmiana Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i – o tym też wspomniał pan minister – pewnie nie będzie to ostatnia zmiana. Pewnie kolejne zmiany nie będą już z takim wolumenem, na takie kwoty, ale będziemy oczywiście cały czas monitorować i proponować odpowiednie przesunięcia, jeżeli będą ku temu kolejne powody.

Była też mowa o zasadzie n+3, tak jak pan minister przedstawiał. Tutaj też nie ma zagrożenia. My tę zasadę... Był taki czas, że na styk wypełnialiśmy zasadę n+3, w ostatnim miesiącu albo w listopadzie. To właśnie, co obrazuje tutaj ten slajd, ale w 2023 r. to już był marzec, w tym roku w marcu się nie udało, ale w kwietniu, myślę że na pewno zasadę n+3, czyli taka zasada, która mówi o tym, że koperta z danego roku musi być wykorzystana albo w tym roku albo w następnym, albo w drugim, albo w trzecim, nie później niż 3 lata po tym, jak koperta została postawiona państwu członkowskiemu do dyspozycji. Tak że tutaj, szanowni państwo, nie ma zagrożenie.

No i prognoza wydatków, która też nie niepokoi. Tutaj jest mowa o miliardach euro, które nam dążą do 11,9 mld. Tu jest mowa tylko o środkach EFRROW, czyli środkach unijnych. Na początku była mowa o około 18 mld, ponad 18 mld, chodziło o wydatki publiczne ogółem, zawierające także współfinansowanie krajowe, budżet krajowy. Ten wykres odnosi się tylko i wyłącznie do tej części, która jest refundowana przez Komisję Europejską. To nam właśnie dąży do nieokrągłych 11,9 mld, niemal 12 mld, bez małego haczyka. Prognozy pokazują, że nie powinno być problemu z pełnym wydatkowaniem środków. To tyle tytułem rozszerzenia.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze, za uzupełniającą prezentację.

Chciałbym w tym momencie otworzyć dyskusję. Bardzo proszę panie, panów posłów o zgłaszanie się do dyskusji. Jeżeli pozwolicie państwo, to może ja rozpocznę dyskusję, bo jest kilka tematów, o które chciałbym zapytać. Rozpocznę od płatności. Płatności mamy na uaktualnionym poziomie 80,1%. Chciałbym zapytać, czy państwo przewidujecie w płatnościach, w jakimkolwiek działaniu, jakiejkolwiek problemy mogące wynikać z realizacji, jak również z samego rozliczenia poszczególnych działań? Bardzo bym prosił o informację.

Drugi temat, który był już troszeczkę przez państwa poruszany, to przesunięcie środków na modernizację. Czy ta kwota jest już taką kwotą, która w żaden sposób nie powiększy się przez kolejne realokacje? Pytam, ponieważ zapotrzebowanie rolników na to działanie jest ogromne – zresztą państwo pokazywaliście 2,5 mld zł, to 130 mln no to wiemy mniej więcej jaką liczbę wniosków może obsłużyć – a jednocześnie tam jest też część wniosków, które mają czas realizacji. No i tutaj też jest pewne ryzyko, czy wnioski mają szansę na realizację przed końcem perspektywy. To jest to pytanie: jeżeli są jeszcze jakiegokolwiek środki, czy nie warto byłoby jednak jeszcze więcej przeznaczyć dzisiaj tych środków na modernizację, która, jak można byłoby powiedzieć, ile byśmy tam nie przeznaczyli, to pewnie wszystko byśmy skonsumowali, jeżeli tak to mogę powiedzieć.

Szanowni państwo, chciałbym dopytać jeszcze o decyzję Komisji Europejskiej. Kiedy moglibyśmy spodziewać się tej decyzji, po to, żeby tego czasu było jak najwięcej na realizację? To tak w tej chwili pierwsze pytania, na które bardzo bym prosił o odpowiedź. Dziękuję. Panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Myślę, tak jak już tutaj mówiliśmy i ja i minister, że większych zagrożeń nie ma, o ile nie pojawi się nic nowego, bo tego nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Co do relokacji, to to, co było możliwe, to przesunęliśmy, natomiast mogą pojawić się jeszcze jakieś środki. Tu oczywiście jesteśmy w stałym kontakcie z kierownictwem Agencji i rozmawiamy w ministerstwie, że jeżeli będą przesunięcia, to będziemy wtedy myśleć o działaniach, w których jest możliwe szybkie, sprawne zrealizowanie. No bo zdajemy sobie sprawę, że trzeba, tak jak z modernizacją, przy zakupach trochę to inaczej wygląda, przy budowlance już to inaczej wygląda, no bo tam trzeba mieć pozwolenie, trzeba mieć decyzję. Nie wszystko też wynika z naszych możliwości, jako ministerstwa, bo chociażby działanie w ramach KPO, w którym prowadzone są silosy. Rolnicy zdecydowali się na to, żeby zakupić silosy, a w międzyczasie znowelizowana ustawa o planowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązek zgłoszeń, więc dodatkowo wydłużona została procedura przy silosach. Niektóre przepisy, zmiany przepisów wprowadzają później dodatkowe obowiązki dla agencji albo dla beneficjenta. To wszystko oczywiście analizujemy, żeby to szło sprawnie. Zdając sobie sprawę, że ten czas z każdym dniem jest coraz krótszy. Dziękuję.

Dyrektor Departamentu Analiz i Sprawozdawczości Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Katarzyna Kotańska:

Jeszcze decyzja Komisji, kiedy.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Decyzja Komisji...

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Komisja ma zazwyczaj 3 miesiące na to, żeby rozpatrzyć wniosek o zmianę. To będzie zależało od Komisji Europejskiej, czy służby Komisji Europejskiej wykorzystają ten cały czas na zatwierdzenie czy szybciej będą procedować tę zmianę. To może być też zależne od tego, czy Komisja zgłosi jakieś uwagi. Jak zgłosi nam uwagi, oficjalnie zgłosi uwagi, takie zgłoszenie uwag przerywa bieg terminu, my mamy wtedy czas na to, żeby odnieść się do uwag i ponownie wysyłamy zmianę. Tutaj wydaje się, że zmiana jest stosunkowo prosta. Zmiany dotyczące realokacji nie raz przeprowadzaliśmy. Oczywiście kierunek zmian może być dla Komisji dyskusyjny, ponieważ delikatnie też tutaj dotykamy instrumentów, jeżeli chodzi o zmniejszenie, tych instrumentów, które dotyczą celów klimatycznych i środowiskowych – natomiast dokonujemy to w ramach obowiązujących przepisów. W obowiązującym PROW mamy ambicję, jeżeli chodzi o wydatki środowiskowe i klimatyczne, na poziomie wyższym niż wynika to z przepisów. Zmiany, które zaproponowaliśmy, one proponują delikatne zmniejszenie wydatków do poziomu zgodnego... cały czas w zgodzie z przepisami.

A propos dodatkowych oszczędności. Oczywiście jest taka możliwość, my sobie, jako instytucja zarządzająca, taką opcję zawsze staramy się zapewnić czy to na poziomie Komitetu Monitorującego czy na poziomie Rady Ministrów, że zarówno komitet, jak i Rada Ministrów upoważnia nas w pewien sposób do tego, żeby w toku negocjacji

z Komisją Europejską można było dokonywać pewnych zmian. Jeżeli w toku dyskusji z Komisją Europejską okaże się, że będą kolejne środki, to wcale niewykluczone, że nie możemy w ramach już zaproponowanych zmian dokonać korekty, jeżeli chodzi o kwoty. Jesteśmy w ramach tego mandatu, który uzyskaliśmy od Komitetu Monitorującego, i uzyskamy, jeżeli chodzi o Radę Ministrów, co do kierunków, że z tego działania przesuwamy na to działanie, a jeżeli chodzi o kwotę, jeżeli będziemy mieli informacje, które będą świadczyły o tym, że można by było większe środki przesunąć, to pewnie w tym kierunku pójdziemy. Natomiast trzeba mieć na uwadze to, że te rachunki zupełnie inaczej mogłyby wyglądać, i te propozycje też mogłyby zupełnie inaczej wyglądać, gdyby nie ryzyko kursowe, które też w ostatnim czasie... Akurat, jeżeli chodzi o modernizację gospodarstw rolnych, obszar D, kierunki zmian kursowych okazują się mniej korzystne, bo gdyby kurs złotówki do euro był wyższy, to wtedy większe oszczędności można by było przesuwać z innych działań na obszar D. Mówię w kontekście samej relokacji, bo oczywiście kwestia kursu ma szersze znaczenie, dla rolników też.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze.

Pan przewodniczący Choma. Bardzo proszę.

Poseł Kazimierz Bogusław Choma (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, cieszy mnie fakt, że wykorzystanie środków jest na takim poziomie, jak przedstawił tutaj pan dyrektor, czyli ponad 97% kontraktacja, płatność ponad 80%. To rzeczywiście stwarza nadzieję na skuteczne wykorzystanie środków i świadczy o wykorzystaniu okresu ostatnich lat na sprawne wykorzystanie instytucjonalne tych środków. Natomiast mam pytanie następujące: czy płatności z poprzedniej perspektywy zostały wykorzystane w 100%? To może być pewna wskazówka na to, czy mimo zaawansowania realizacji rzeczywiście realna jest perspektywa wykorzystania środków w 100%. Ta poprzednia, 2007-2013, to już chyba upłynęła, tak że tu już mamy na pewno dane w tym zakresie, panie prezesie, tak? To jest takie istotne pytanie.

Chciałbym zapytać również o obszar zarządzania ryzykiem. Czy w tym obszarze, który co każda perspektywa nie jest wykorzystanym, jest relokacja, tylko czy w tym zakresie nie mieszczą się takie ryzyka nieoczekiwane, które wyniknęły w ostatnim okresie z tytułu nawet konfliktu z Ukrainą, tych zakłóceń, które nastąpiły na rynku? Czy w tym obszarze nie ma jakichś możliwości zagospodarowania środków niewykorzystanych? Być może instytucjonalnie? Ale to jest właśnie pytanie o ewentualną możliwość wykorzystania środków w tym obszarze. No bo, jak widać, środki, które były przeznaczone zarówno na COVID, jak i na wojnę, zostały wykorzystane w 100%, i to cieszy, bo ta sprawność wykorzystania była bardzo istotna. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Jeśli chodzi o PROW 2007-2013, może matematycznie nie było to 100%, no ale to, tak jak mówiliśmy, chociażby te różnice wynikające z różnicy kursowej, więc to praktycznie było wykorzystanie w całości. No i tu oczywiście też zdajemy sobie sprawę z tego kiedy te zmiany zajdą, bo jeśli w tym czasie będziemy mieli zwalniane środki, to jest szansa, że będą one wykorzystane. Jeżeli byłyby to rzeczy, które będą się działy blisko zakończenia rozliczania, to jest wtedy coraz większe ryzyko, że jakieś środki mogą zostać. Tak jak powiedziałem, będziemy reagować, po to, żeby jak najszybciej dokonywać relokacji, czy też ogłaszać takie nabory, które pozwolą sprawnie wykorzystać wszystkie środki. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest ciągle, od 20 lat, największą agencją płatniczą w Europie. W tej chwili to jest prawie 11,5 tys. osób, które pracują. Oprócz tego, nad czym dzisiaj się skupiamy, czyli PROW 2014-2020, to przecież realizujemy już i krajowy plan strategiczny i nabory w ramach KPO, pomoc krajowa, te wszystkie płatności bezpośrednie, wszystkie ekoschematy, więc tych wyzwań i zadań jest

bardzo dużo. To na pewno jest też ciężka praca ludzi, którzy pracują, od biura powiatowego po centralę, bo wiadomo, że mają trochę inne obowiązki. Centrala ma monitorować, ma zarządzać, natomiast gros pracy wykonywana jest w biurach powiatowych. I tutaj duży szacunek dla tych osób, które pracują w ciągłym tempie, żeby maksymalnie duża liczba wniosków, którą obsługują... W 2022 r. były to 22 wnioski na osobę, w tej chwili, w 2024 r. blisko 150 wniosków na osobę. Tutaj też oczywiście czynimy starania, żeby ewentualnie zwiększyć etatyzację, a jeżeli nie, no to też, myślę – o tym rozmawialiśmy ostatnio na kierownictwie – dodatkowe płatne nadgodziny, które pozwolą pracownikom, z jednej strony, wypełnić zadania, z drugiej strony trochę więcej zarobić, bo nie zawsze zwiększenie etatyzacji jest możliwe chociażby ze względu na warunki lokalowe, uwarunkowania w poszczególnych jednostkach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Pan przewodniczący miał jeszcze dodatkowe pytanie? Bardzo proszę.

Poseł Kazimierz Bogusław Choma (PiS):

Chciałbym jeszcze uszczegółowić, bo pan minister powiedział, że „nie w pełni wykorzystane”. Ale w jakim procencie i jaka kwota była niewykorzystana? To raz. A drugie, jeśli jest to obciążone zmianą kursu, to jest jakieś ryzyko, prawda, które, jeśli w poprzedniej perspektywie pieniądze były niewykorzystane, to powinna być zrobiona jakaś analiza, aby zarządzając ryzykiem zmiany kursu spróbować zbliżyć się jednak do 100%.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Panie przewodniczący, to, tak jak w każdym budżecie, rzadko kiedy jest możliwość wykorzystania w 100%, bo te ułamkowe, które wynikają z różnych kwestii, na koniec danego programu rozliczeniowego mogą... Za chwilę pani dyrektor dokładnie przedstawi jaka to była kwota.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Natomiast, panie ministrze, jeżeli mogę uzupełnić – pani dyrektor z Agencji zaraz nam poda tę kwotę bezwzględną – natomiast to jest kwota, która naprawdę jest już efektem domykania. Nie mogliśmy powiedzieć 100%, żeby nas tutaj ktoś za słówko później nie łapał, ale ten procent, czy promil niewykorzystania – bo to jest bardziej promil, a w kwotach bezwzględnych też jak gdyby kwota... to jest kwota, której już pewnie się inaczej nie dało, i to jest kwestia różnic kursowych i ostatecznego rozliczenia. Trzeba mieć na uwadze to, że rolnicy i inni beneficjenci mają, co do zasady, możliwość składania wniosków do połowy roku 2025. W PROW 2007-2013 była to też połowa roku, ostatniego roku, w którym można było realizować te płatności. Później Agencja ma pół roku na to, żeby to wypłacić. Nawet różnica kursowa, kwestia zmiany kursu mogła zaważyć na tym, że jednak nie udało się tego wykorzystać. Oczywiście słupki, które komentowaliśmy w ten sposób, że lepiej teraz stoimy niż w PROW 2007-2013, sprawiają, że wolumen środków, który jest obciążony jakimś ryzykiem, jest coraz mniejszy, i mniejszy niż był w PROW 2007-2013. Skoro w PROW 2007-2013 był większy, a mimo wszystko niewykorzystanie było stosunkowo niewielkie, akceptowalne, mając na uwadze skomplikowane rozliczenie tego w PROW, to w PROW 2014-2020 nie powinno być gorzej.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Pan prezes, bardzo proszę, i zaraz potem pan poseł Robert Telus, dobrze? Jeszcze tylko uzupełniającą informacją pana prezesa, i następnie pan poseł.

Zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Tomasz Nawrocki:

Ponieważ było pytanie o konkretne dane, to ja powiem tylko tyle, że w perspektywie 2007-2013 to było około 78 mld. Wykorzystanie środków było w 99,98%, czyli około 2% było niewykorzystane. To stanowi około 33 mln zł.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Dwie dziesiąte promila w zasadzie, panie prezesie. Dwie dziesiąte promila.

Dyrektor departamentu ARiMR Katarzyna Kotańska:

Dwie setne.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Dwie setne, dwie setne.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Procenta, a dwie dziesiąte promila.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Tak, tak. Procenta. A to 2‰.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

20‰.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Nie, 99,98%, czyli to będzie...

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Dwie dziesiąte promila.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

1‰ to będzie jedna setna procenta. Jeżeli dwie... Dobrze, 99,98%. Tak, 33 mln.

A dokładne dane... Nie wiem, udało się znaleźć, pani dyrektor?

Dyrektor departamentu ARiMR Katarzyna Kotańska:

Nie mam połączenia z serwerem...

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

A, no właśnie. Ale to jest mniej więcej taka kwota.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan poseł Robert Telus.

Poseł Robert Telus (PiS):

Mam kilka pytań, panie ministrze. Po pierwsze, bardzo ładnie przyjął się drugi wniosek, znaczy ten drugi konkurs na temat wymiany eternitu. Jak tutaj jest z realizacją? Czy jest szansa, żeby wygospodarować jeszcze kolejne pieniądze, na kolejny nabór? To jest jedna rzecz. Druga rzecz, oczywiście sprawa silosów. Wiemy, że w tej sytuacji, gdy mamy problem ze zbożem w Europie, kontynuacja tego programu byłaby wskazana i potrzebna. Czy ministerstwo będzie kontynuować ten program? Kolejna rzecz, część środków z PROW miało być wykorzystanych w programie odbudowy loch w Polsce. Były przygotowane również środki na program pilotażowy. Ostatnio minister na 100 dni chwalił się tym programem, że będzie kontynuowany program, który my zostawiliśmy, ale wiemy o tym, że 250 mln, które były zagospodarowane na program pilotażowy, zostało zabrane z tego programu. Tak że z jednej strony chwalicie się programem, a z drugiej strony zabraliście środki z programu. Czy to jest tylko i wyłącznie PR, że będziecie go kontynuować, czy znajdziecie środki... albo oddacie do tego programu środki, które zabraliście?

Kolejna rzecz, nasza podkomisja dyskutuje również o wejściu, albo akcesji Ukrainy. No i pytania dotyczące sprawy ukraińskiej. Tak naprawdę protesty, które są w Polsce, dotyczą... jednym z elementów jest sprawa Ukrainy. Przysłuchujemy się temu co proponuje ministerstwo i Unia Europejska, ale tak naprawdę nie ma żadnej propozycji. Embargo, które wy krytykowaliście, a które my wprowadziliśmy na zboża i na cztery produkty zbożowe, i pochodne z tych produktów, ono obowiązuje, ale to jest jednostronne. Dzisiaj nie ma żadnej propozycji co z tym dalej, a przecież to jest bardzo ważne. Ja sobie nie wyobrażam wejścia Ukrainy do Unii Europejskiej bez dokładnej regulacji – myślę, że rolnicy też sobie nie wyobrażają, nie tylko ja czy my, tylko rolnicy sobie nie wyobrażają. Nie mamy z waszej strony żadnej propozycji w tej kwestii, żadnej informacji co dalej. Tak że chciałbym, żeby pan minister odpowiedział mi na ten temat.

Kolejna rzecz. Ogłosiliście sprawę pomocy do zbóż 200 i 300 zł, ale od stycznia. Dlaczego tylko od stycznia? To jest jedno pytanie. Przecież w zeszłym roku, po żniwach, rolnicy również sprzedawali zboże. No i stawka. Nasza pomoc, już na koniec, była 550 zł

do tony, a tutaj jest tylko 200-300 zł. Czy brak środków czy po prostu są jakieś inne argumenty, że taka mała pomoc dla polskiego rolnika?

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Posel Robert Telus (PiS):

A, jeszcze jedno pytanie do tego, oczywiście już ostatnie, bo nie widzę nigdzie informacji. Czy rozporządzenie w sprawie pomocy zbożowej, tej, o której mówicie, było już przyjęte? Bo przecież ta pomoc, tzw. utraconych dochodów w związku z wojną, jest w Unii Europejskiej tylko do czerwca. Czy zdążycie wystąpić z rozporządzeniem, żeby później wypłacić obiecaną pomoc?

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dziękuję bardzo, panie pośle.

W następnej kolejności... Nie wiem, czy odpowiedź czy...

Posel Kazimierz Plocke (KO):

Ale to się wiąże z pytaniem, które postawił poseł Telus.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Dobrze, pan poseł Kazimierz Plocke. Bardzo proszę.

Posel Kazimierz Plocke (KO):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, chciałem tylko dopytać o rozporządzenie w sprawie dopłat do zbóż w kontekście grup producentów, którzy byli zobligowani sprzedać zboże chyba do końca października ubiegłego roku, rolnik do grupy, natomiast płatności mają być wypłacane od stycznia do końca maja, w dwóch transzach, czy w dwóch możliwościach: po 200 i 300 zł dopłaty do tony. Mnie interesują grupy producentów. Czy grupy, które sprzedały... Odwrotnie. Czy rolnicy, którzy są w grupie, a sprzedali swoje zboże do końca października, zgodnie z umowami, czy będą objęci dopłatą? Rolnicy o to pytają. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Panie ministrze, bardzo proszę o odpowiedź, ewentualnie proszę o uzupełnienie pana prezesa.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Tutaj pan poseł Telus poruszył wiele wątków. Głównie przedmiotem podkomisji miało być podsumowanie i monitoring PROW 2014-2020, ale oczywiście odniosę się. Jeśli chodzi o środki na wymianę okryć dachowych, czy środki na budowę silosów, to są środki z Krajowego Planu Odbudowy. Zarówno w jednym, jak i w drugim działaniu podjęliśmy decyzję o wydłużeniu terminu realizacji ze względu na to, że beneficjenci zgłaszali swoje uwagi, że nie są w stanie wyrobić się z realizacją, więc po pół roku został przedłużony czas zarówno w jednym, jak i w drugim działaniu. Oczywiście musimy wykorzystać najpierw środki, które mamy. Będziemy... Wiemy też, że czas na wykorzystanie środków z KPO jest ograniczony, więc to wszystko w swoim czasie. Niestety jest też taka sytuacja, że poprzedni rząd przyjmował wnioski na tzw. gromadkę. Jest naskładanych wniosków, które musimy rozliczyć w pierwszej kolejności. My dzisiaj wychodzimy z innej zasady, że przyjęte wnioski trzeba rozliczyć, wydatkować i ogłaszać kolejne nabory, bo to się robi długi czas, bardzo długi czas oczekiwania na realizację wniosków, a przecież sytuacja jest dynamiczna, zachodzą różne zmiany w gospodarstwach, na rynku, i później beneficjent, który wnioskował o daną pomoc, albo sam rezygnuje albo jest mu odmówiona ze względu na to, że w tym czasie czegoś już się nie da zrealizować i zrobić. Program „Locha plus”, czy programy na odbudowę, one mogą być realizowane z budżetu krajowego, i oczywiście nad tym się zastanawiamy.

Posel Robert Telus (PiS):

No i gdzie są te środki, bo ich nie ma...

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

Panie pośle, pan dokładnie wie gdzie są te środki. Dzisiaj musimy się zastanawiać nad tym co zrobić z ELEWARR-ami, które wypracowały rekordowe straty, i z wieloma obszarami, w których trzeba pokryć straty. To są w różnych... To jest ten sam budżet, panie pośle. Oczywiście, co do pomocy zbożowej, o to...

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Panie ministrze i panie pośle, szanowni państwo, jesteśmy na posiedzeniu komisji zajmującej się monitorowaniem. Możemy podejmować te tematy, i powinniśmy je podejmować na posiedzeniu Komisji, natomiast bardzo bym prosił, żebyśmy dzisiaj skupili się na tym. Oczywiście moglibyśmy mówić o wielu, wielu tematach, które są bardzo istotne, natomiast ja bardzo bym prosił, żebyśmy jednak skupili się nad tym tematem, ponieważ ta podkomisja została powołana po to, abyśmy właśnie bardzo dokładnie analizowali, wskazywali panu ministrowi ewentualnie swoje uwagi. To, wydaje mi się, jest najlepsze, i tak apeluję do panów posłów, żebyśmy głównie zajmowali się właśnie tymi tematami, natomiast tematami, które są szalenie istotne, na posiedzeniach Komisji Rolnictwa. Natomiast, jeżeli jeszcze mogę, bo strasznie interesuje mnie temat modernizacji, szanowni państwo, i cieszę się z przesunięcia tych środków, konkretnie jak gdyby dwa pytania: czy ta kwota jest kwotą...

Poseł Robert Telus (PiS):

...ja zadałem pytanie. Pan minister już odpowiadał, a pan przerwał, więc, panie pośle, panie przewodniczący...

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Panie pośle, panie pośle...

Poseł Robert Telus (PiS):

...proszę być poważnym. Ja zadałem pytanie, i to jest pytanie od rolników... I pan mi mówi, że...

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Panie pośle, bardzo proszę... Pan poseł w ten sposób wyraża swoją kulturę, ale dobrze, nie będę się do niej odnosił.

Szanowni państwo, natomiast wracając do pytania uzupełniającego: czy środki, które dzisiaj są zawnioskowane o realokację, czy to są ostatnie możliwe środki w modernizacji? Jak wygląda to z kolei ze strony Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, po tej decyzji Komisji Europejskiej na ich uruchomienie, i w kontekście ewentualnie tego terminu, który gdzieś tam nad nami zawsze wisi, jeśli chodzi o ostateczny termin rozliczenia? Czy jest jeszcze jakakolwiek możliwość na zwiększenie – patrząc na to, że 2,5 mld jest w kolejce – i czy po tej decyzji Komisji Europejskiej zdążymy z podpisywaniem i później rozliczeniami? Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Stefan Krajewski:

To ja tylko odniosę się jeszcze, bo tu było pytanie pana... Pan poseł Telus wyszedł, ale odnośnie rozporządzenia, ono jest przygotowywane w tej chwili. Środki, które są potrzebne na zrealizowanie, około 2 mld zł, dzisiaj pan minister Siekierski z panem premierem Tuskiem rozmawiają na ten temat. A skąd te daty graniczne? Mamy analizy dokonane przez instytuty, przez rynek, przez nasze departamenty, które jednoznacznie wskazują, że największe tąpnięcie cen w skupie było na przełomie stycznia i lutego. Oczywiście styczeń pojawił się dla województw, które miały największy problem, czyli podkarpackie, lubelskie, które są województwami przygranicznymi. Oczywiście jeżeli była robiona sprzedaż w październiku, we wrześniu, to niezależnie czy rolnicy sprzedawali do grup czy do innych podmiotów, to otrzymywali wtedy wyższą cenę.

A tutaj, to myślę, że pan prezes może podać trochę danych z KPO, a pan dyrektor się odniesie...

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Tak? Bardzo proszę, panie prezesie.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Ponieważ było pytanie dotyczące realizacji KPO, to przedstawię Wysokiej Komisji kilka danych. Jeśli chodzi o wymianę pokryć dachowych z materiałów szkodliwych dla zdrowia lub środowiska w gospodarstwach rolnych, pierwszy nabór był przeprowadzony od 17 października do 15 listopada w 2022 r. Limit wynosił 421 mln 150 tys. Wniosków złożonych było 47 tys. 180, wnioskowana kwota wynosiła 580 mln, z małym haczykiem. Wykorzystanie limitu – 137%. Jeśli chodzi o etapy oceny wniosków, to w zasadzie wszystko jest rozpatrzone, bo tak naprawdę pozostał jeden wniosek do rozpatrzenia. Zawarto 32 tys. umów na kwotę 404 mln 563 tys. zł. Jeżeli chodzi o wnioskowaną płatność pośrednią i końcową, to w tej chwili jest to 25 tys. 497 wniosków na kwotę 318 mln 186 tys. zł. Zrealizowana kwota – 253 mln zł. Drugi nabór na wymianę pokryć dachowych miał miejsce od 15 grudnia 2023 r. do 12 stycznia 2024 r. Przyznany limit był 249 mln 649 tys. zł, liczba złożonych wniosków – 45 tys. 422. Wnioskowana kwota jest prawie dwukrotnie wyższa – 552 mln 843 tys. zł. Jeśli chodzi o liczbę wniosków oczekujących na rozpatrzenie, to jest 33 tys. 505. W trakcie oceny jest już prawie 9 tys. wniosków, zakończonych 604 wnioski. Z 604 wniosków ocenionych zostało 596 wniosków. Zawarto 1733 umowy na kwotę 22 mln 592 tys. zł – czyli jesteśmy na etapie około 10% wykorzystania limitu przy drugim naborze. Limit ten prawdopodobnie zostanie zwiększony. Mam podobne dane w zakresie infrastruktury magazynowania, jeśli państwa interesują, czy też...

Tak? Dobrze. Tutaj sytuacja wyglądała następująco, nabór był przeprowadzony o

d 5 czerwca do 5 lipca 2023 r. Nabór dotyczył wsparcia w zakresie infrastruktury magazynowania służącej zwiększeniu odporności gospodarstw rolnych na kryzysy, chodzi o tzw. silosy. Tutaj limit wynosił 373 mln 591 tys. Wniosków zostało złożonych 12 tys. 983. Wnioskowana kwota wynosiła 505 mln 433 tys., czyli było to ponad limit, ponad 35%. Jeśli chodzi o oceny wniosków, to tutaj też jesteśmy praktycznie na końcowym etapie, bo do rozpatrzenia zostało 11 wniosków. Ocena została zakończona w odniesieniu do 2934 wniosków, z tym, że tutaj liczba zawartych umów dotyczyła 9601 przedsięwzięć na kwotę 370 mln 112 tys. zł, co oznacza, że na dzień dzisiejszy limit jest wykorzystany w 99,07%. No i wnioski o płatność pośrednią i końcową są realizowane w odniesieniu do 936 umów. Kwota, która jest realizowana w tej chwili, to 27,5 mln zł.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

To jeszcze tak z ciekawości, bo jeżeli chodzi o eternit, to mówił pan, że będą zwiększenia. Czy tutaj, jeżeli chodzi o silosy, też można na coś liczyć? Bo widzieliśmy, że tam jest więcej ponad 30%.

I jeszcze wróciłbym do modernizacji, dobrze, jeżeli mogę prosić.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Jeżeli chodzi o... Pani dyrektor uzupełni moją wypowiedź.

Dyrektor departamentu ARiMR Katarzyna Kotańska:

Dzień dobry. Katarzyna Kotańska.

Dziś uczestniczyłam w spotkaniu z panią dyrektorem Wandą Klepacką, która jest odpowiedzialna za koordynację Krajowego Planu Odbudowy w ministerstwie rolnictwa, i która powiedziała, że jest szansa na przesunięcia środków plus zwiększenie o 600 mln euro w ramach tzw. drugiej rewizji. Z końcem kwietnia Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej ma złożyć wniosek o taką rewizję, czyli o zwiększenie środków. Wtedy, panie przewodniczący, byłoby zwiększenie środków na brakujące limity w tych dwóch działaniach, o które tu były pytania, czyli i w dachach w drugim naborze, jak i nabór nazywany...

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Silosy.

Dyrektor departamentu ARiMR Katarzyna Kotańska:

...silosy, tak.

Zastępca prezesa ARiMR Tomasz Nawrocki:

Informacja z dzisiaj.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Okej. Bardzo dziękuję. Bardzo bym prosił jeszcze o modernizację.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

Panie przewodniczący, więc systematyzując, pierwsze 20 mln euro, które chcemy przesunąć do modernizacji, obszar D, chcemy przesunąć w wyniku zmiany rozporządzenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi. To rozporządzenie świeżutko wyszło do konsultacji i do uzgodnień. To jest rozporządzenie ministra rolnictwa i rozwoju wsi, więc to nie wymaga ścieżki rządowej – Stały Komitet i Rada Ministrów – więc mam nadzieję, że szybko uda nam się to tutaj zrobić. Pierwsze 20 mln euro zwiększenia w ramach elastyczności, w ramach działania M04. Kolejne 115 mln będzie po zgodzie Komisji Europejskiej. Tak jak mówiłem, tutaj będzie to też zależało od Komisji Europejskiej, w jakim czasie nam to zatwierdzi. Być może w trakcie zatwierdzania kwota może ulec zmianie, jeżeli w międzyczasie zaobserwujemy coś, co nas upoważni do zaktualizowania tej kwoty. Teoretycznie – ale na razie bym o tym nie mówił, ale jesteśmy na Komisji i o tym mówię – będzie możliwy ruch, tak jak z tymi 20 mln na poziomie krajowym, wewnątrz działania M04, bez zgody Komisji, jeżeli w dalszym wdrażaniu PROW-u, a w szczególności działania M04, ujawnią się dodatkowe oszczędności w innych obszarach niż obszar D i będzie można to też zrobić bez zgody Komisji, i to też jest w tej perspektywie... No właśnie, w jakiej perspektywie? Mamy trzy daty, których musimy się trzymać. Od końca idąc, koniec 2025 r., ostateczny moment na dokonywanie wydatków agencji płatniczej. Żeby Agencja mogła do 31 grudnia dokonywać wydatki, to musi mieć chwilkę na to, żeby rozpatrzyć wnioski, i te wnioski muszą być. Żeby były te wnioski, to do połowy roku 2025 muszą być złożone wnioski o płatność przez rolników.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Płatność końcową.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

O płatność końcową, więc mówimy o 30 czerwca 2025 r. Żeby rolnicy mieli pewną jasność, proponujemy w najbliższej nowelizacji tego rozporządzenia, o którym mówi o tych 20 mln, żeby zapisać w rozporządzeniu, że maksymalny termin na kontraktację środków w obszarze D, żeby rolnicy mieli pewność, to jest koniec 2024 r. Jeżeli do końca 2024 r. pojawiłyby się jakieś środki... O 20 mln, to można powiedzieć, że...

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Że są.

Dyrektor departamentu MRiRW Łukasz Tomczak:

...że to będzie za chwilę. Musimy dokończyć konsultację rozporządzenia. Pan minister podpisze, Dziennik Ustaw, RCL i będzie na stronie. Zmiany wejdą w życie dzień po publikacji. Drugi krok, te 115 mln, być może będzie jakiś jeszcze albo krok 2 prim, czyli te 115 mln będą zaktualizowane, być może będzie trzeci krok. Jeżeli by się okazało, że są jeszcze środki, które możemy bez zgody Komisji, bez procedury Komitetu Monitorującego, bez Rady Ministrów, bez Komisji Europejskiej, być może będziemy mogli przesunąć. Oczywiście, że w trakcie 2025 r. – o tym też mówił pan minister – przecież mogą pojawić się środki, no ale i te środki mogą pojawić się też w czerwcu 2025 r., wówczas innymi metodami będziemy zabiegali o to, żeby zminimalizować promile, te dziesiątki, setne promili niewykorzystania, bo być może pełne, 100-procentowe wykorzystanie to jest jak gdyby... to jest w graniach... Zawsze musi być tam jakiś delikatny błąd, ale oczywiście naszą troską będzie to minimalizować. Będziemy też obserwować jak będzie sytuacja w poszczególnych działaniach, zarówno od strony zrealizowanych płatności jak i sytuacja związana z kursem – bo to też jest z tym związane. Tak że być może to nie jest ostateczna kwota. Na dzień dzisiejszy kwota, która zwiększy się w dwóch krokach, to jest około 135 mln euro, podzielone na dwie transze – 20 mln i ok. 115 mln, ale być może to będzie zaktualizowane. Stale to monitorujemy.

Przewodniczący poseł Jarosław Rzepa (PSL-TD):

Bardzo serdecznie dziękuję, panie dyrektorze.

Do pana ministra jeszcze taki apel i prośba o zabieganie, żeby ta decyzja była jak najwcześniej, bo to pomoże Agencji, ale i rolnikom da więcej czasu na realizację operacji.

Czy są jeszcze pytania ze strony panów posłów, posłanek? Nie widzę, szanowni państwo.

Wobec wyczerpania dzisiejszej dyskusji bardzo serdecznie dziękuję. Myślę, że temat napawa optymizmem, jeśli chodzi o monitorowanie. Dziękuję, panie ministrze za informację, którą uzyskaliśmy dzisiaj. Mam nadzieję, że spotkamy się na następnej Komisji, i będziemy również tak merytorycznie rozpatrywać temat, na którą już dzisiaj serdecznie państwa zapraszam. Dziękuję bardzo. Zamykam dzisiejsze posiedzenie.